

สงครามล้านนา (เงี้ยวอะไร) กับ 'จิปาละภัณฑสถาน' บ้านคูบัว

ชาวไทยวนราชบุรี หนึ่งในหุ่นจำลองจำนวน มากมายในมิวเซียม

ดร.อุดม สมพร หัวเรือใหญ่ในการก่อ ตั้งจิปาละภัณฑ

ป้ายหน้ามิวเซียมเขียนเชื่อนด้วย 'อักษรธรรม ล้านนา' คู่กับอักษรไทยยุคปัจจุบัน

สโมสรมิวเซียม

พันธุ์ทิพย์ วีระเนตร
mod009@hotmail.com

บทกาลสงครามตีเพิงผ่านพันไป (ถ้าไม่นับสงครามตี พระประแดง) ประเพณีที่ใครๆมักใช้คำต่อท้ายว่า ปี ใหม่ไทย ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นประเพณีที่มีร่วมกันในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ โดยรับจากความเชื่อศาสนาพราหมณ์ใน อินเดีย ดังนั้น ไม่ว่าคนลาว ไทยก็ล้วนมีสงครามตีด้วยกัน ทั้งสิ้น

แน่นอนว่ากลุ่มไทยวนทางล้านนา ก็นับสงครามตีเป็น วันขึ้นปีใหม่ ดังที่เราได้ยินบ่อยครั้งว่า บ้านเรามีใหม่เมือง แต่ ไม่เพียงผู้คนทางภาคเหนือเท่านั้น ที่ฉลองปีวุ่นดังกล่าว เพราะยังมีชาวไทยวนที่อาศัยอยู่ในภาคกลางร่วมฉลอง หนึ่งในนั้นก็คือ ไทยวน ณ บ้านคูบัว อ.เมือง จ.ราชบุรี ที่ ถูกกวาดต้อนมาอยู่ที่นี้ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้ก่อทัพยกขึ้นไปตีเมืองเชียงแสน ซึ่งในขณะนั้นถูกพม่ายึด

ครองอยู่จนสำเร็จ แล้วอพยพผู้คนลงมา โดย ให้ไปตั้งหลักแหล่งในที่ต่างๆ ทั้งเมืองเชียงใหม่ ลำปาง น่าน เวียงจันทน์ กรุงเทพฯ สระบุรี และราชบุรี ดังเช่นที่เมืองคูบัว

แม้เวลาจะผ่านไปนานนับร้อยปี แต่ลูก หลานชาวไทยวนที่สืบต่อกันมาตลอดชั่วอายุคน ของตนเองได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการทอ ผ้าซึ่งงดงามเป็นเอกลักษณ์ ไม่เพียงเท่านั้น เรายังมีภาพอดีตแหล่งเรียนรู้นี้ในท้องถิ่น ที่มีชื่อ ฟังสะอึกหูว่า 'จิปาละภัณฑสถานบ้านคูบัว' ซึ่ง คำว่า จิปาละ มีหมายถึง สวรรค์ หรือ ทุก อย่าง ก็มีความหมายใกล้เคียงกับ พิพิธ ในคำ ว่าพิพิธภัณฑสถานแล้ว ตัวอย่างหรือ หลายอย่าง นั้นเอง

เมื่อเข้าสู่สมัยในอาคารจัดแสดง ซึ่งมี 2 ชั้น ก็เข้าใจถึงความหมายของจิปาละภัณฑ ได้ เป็นอย่างดี เพราะที่นี้เต็มไปด้วยข้าวของสรรพัตที่เกี่ยวกับ วัฒนธรรมล้านนา ทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำมาหากิน การแสดงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ งานศิลปะอย่างผ้าทอ และ

อื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่ใช้หุ่นจำลองมากมายในการจัด แสดง

นอกจากนี้ยังมีเรื่องราวของชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัด ราชบุรี รวมถึงเรื่องราวของวัฒนธรรมทวารวดีที่พบหลักฐาน มากมาย ณ บ้านคูบัวแห่งนี้ แม้แต่ตัวมิวเซียมเอง ซึ่งตั้งอยู่ ภายในวัดโสมงสุวรรณ์เดี๋ย ก็ยังเป็นพื้นที่สำคัญเพราะบริเวณ วัดพบซากสถาปัตยกรรมในยุคดังกล่าว อายุกว่าพันปีมาแล้ว นั่นเสียด้วยที่ปัจจุบันมีการสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ประดับ บำรุงสถานเก่าแก่เสียจนมืด

กลับมาที่จิปาละภัณฑสถาน ซึ่งต้องชื่นชมความตั้งใจ และ การร่วมแรงร่วมใจของคนในท้องถิ่นที่ไม่เคยลืมความเป็นยวน รวมถิ่นวัดโสมงฯ ซึ่งให้การสนับสนุนมาแต่แรกเริ่ม จนเปิดให้ เข้าชมอย่างเป็นทางการเมื่อ พ.ศ. 2548 โดยมีหัวเรือใหญ่ คือ ดร.อุดม สมพร (ซึ่งสามารถพบหุ่นจำลองและรูปภาพของ ทัพมกมายภายในจิปาละภัณฑ)

ปัจจุบันท่านยังคงแวะเวียนมาดูแลและให้ความรู้แก่ ผู้เข้าชมเสมอ ไม่ใช่เพียงในฐานะผู้อำนวยการมิวเซียม แต่ ในฐานะเลือดเนื้อเชื้อไขชาวไทยวนเต็มตัว ■

โบราณสถานสมัยทวารวดีใกล้ๆ จิปาละภัณฑ สันนิษฐานว่าเป็นวิหารในพุทธ ศาสนาฝ่ายมหายาน

จิปาละภัณฑสถานบ้านคูบัว
เปิดทุกวัน 09.00-16.00 น.
โทร. 08-1763-1989

เมือง
บรรด
และพ
ผู้คน
ด้วย
ส่วน
คล้าย
ความ
ชุมชน
ข้อห
เมือง
บวส
โบราณ
เฉพาะ
พระ
อุท
ทวาร
นคร
จนถึง
และ
ศต
ศาส
เห็น
แบบ
ทวาร
กัมพู

ผู้
ครอง
เขีย
วล
ผู้

อาจ
ทวาร

คน

รุ่น
ผู้